COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ A UNIUNII EUROPENE. EUROPOL

POLICE COOPERATION OF THE EUROPEAN UNION: EUROPOL

Diana GÎLCA
Universitatea de Stat din Moldova
e-mail: *dianagilca10@gmail.com*

CZU 351.74:061.1EU(100)

Rezumat: Articolul examinează rolul strategic al Europol în arhitectura de securitate a Uniunii Europene, analizând evoluția cadrului său juridic, instituțional și operațional. Studiul subliniază importanța cooperării polițienești și judiciare în materie penală, consacrată prin tratatele UE și reglementată în prezent de articolul 88 din TFUE și Regulamentul (UE) 2016/794. Sunt prezentate etapele istorice de constituire a Europol, de la inițiativa Consiliului European din 1991 până la consolidarea atribuțiilor sale prin Tratatul de la Amsterdam și Tratatul de la Lisabona. Analiza evidențiază domeniile prioritare de acțiune – combaterea terorismului, traficului de droguri, traficului de persoane, criminalității informatice și infracțiunilor ecologice – și mecanismele instituționale de cooperare cu unitățile naționale și ofițerii de legătură. Sunt discutate provocările persistente privind protecția datelor, supravegherea democratică și armonizarea legislativă. Cercetarea, bazată pe metode documentare, analitice, comparative și sistemice, concluzionează că eficiența Europol depinde de consolidarea interoperabilității între statele membre, modernizarea tehnologică și menținerea echilibrului între securitate și respectarea drepturilor fundamentale, în condițiile unui mediu de securitate global complex și dinamic. Articolul este elaborat în cadrul implementării proiectului Jean Monnet Chair „EU’s role in the emerging international system” (EUREIS), nr. 101126798.

Cuvinte cheie: *Europol, criminalitate organizată, cooperare polițienească, tratate UE, drept penal, protecția datelor, unități naționale, sistem informatic*

JEL: K42, K33, H56

Abstract: This article explores the strategic role of Europol within the European Union’s security architecture, analyzing the evolution of its legal, institutional, and operational framework. It emphasizes the significance of police and judicial cooperation in criminal matters, as enshrined in the EU Treaties and currently regulated by Article 88 TFEU and Regulation (EU) 2016/794. The study outlines the historical development of Europol, from the 1991 European Council initiative to the expansion of its mandate under the Amsterdam and Lisbon Treaties. Priority action areas include counter-terrorism, drug trafficking, human trafficking, cybercrime, and environmental offences, supported by institutional cooperation with national units and liaison officers. The analysis addresses persistent challenges such as data protection, democratic oversight, and legislative harmonization. Based on documentary, analytical, comparative, and systemic methods, the research concludes that Europol’s

effectiveness relies on strengthening interoperability among Member States, advancing technological capabilities, and maintaining a balance between security and the protection of fundamental rights, in a complex and evolving global security environment. The article has been prepared within the framework of the implementation of the Jean Monnet Chair project “EU’s Role in the Emerging International System” (EUREIS), No. 101126798.

Keywords: *Europol, organized crime, police cooperation, EU treaties, criminal law, data protection, national units, information system,*

JEL: K42, K33, H56

Introducere. Cooperarea polițienească și lupta împotriva criminalității organizate constituie un domeniu strategic al acțiunii Uniunii Europene, reglementat prin Titlul VI al Tratatului asupra Uniunii Europene, intitulat „Cooperarea poliţienească şi judiciară în materie penală”. Obiectivul fundamental al acestui cadru juridic îl reprezintă prevenirea și combaterea unor forme grave de criminalitate, incluzând rasismul și xenofobia, terorismul, traficul de ființe umane, infracțiunile comise împotriva minorilor, traficul de droguri și de arme, corupția și frauda. Pentru realizarea acestor obiective, Tratatul consacră intensificarea cooperării între forțele de poliție, autoritățile vamale și cele judiciare ale statelor membre, atât prin contacte directe, cât și prin intermediul Oficiului European de Poliție (Europol). În plus, acolo unde este necesar, se prevede armonizarea legislațiilor penale naționale, în vederea asigurării unei abordări unitare și eficiente. Consiliul Uniunii Europene păstrează un rol central de coordonare și decizie în acest domeniu, iar instrumentarul său juridic a cunoscut o evoluție semnificativă: dacă pozițiile comune și convențiile au fost menținute, acțiunile comune au fost înlocuite de noi instrumente – deciziile și deciziile-cadru – care permit o mai bună adaptare la complexitatea amenințărilor contemporane. Un element esențial îl reprezintă integrarea acquis-ului Schengen – dezvoltat inițial într-un cadru interguvernamental și incluzând componente relevante de cooperare polițienească și judiciară – în structura juridică și instituțională a Uniunii Europene. Această integrare vizează consolidarea spațiului european de libertate, securitate și justiție, printr-o protecție mai eficientă a frontierelor externe și printr-o cooperare transfrontalieră operativă, menită să asigure securitatea cetățenilor europeni într-un context global marcat de interconectare și mobilitate sporită. [1, p. 17].

Gradul de investigare a problemei la momentul actual, scopul cercetării. În prezent, problematica cooperării polițienești în cadrul Uniunii Europene, cu accent asupra rolului Europol, constituie un domeniu amplu investigat atât în doctrina juridică, cât și în cadrul instituțiilor europene. Tratatul de la Lisabona a consolidat baza normativă, clarificând statutul juridic al agenției și extinzându-i atribuțiile în combaterea formelor grave de criminalitate transfrontalieră. Literatura de specialitate și documentele oficiale evidențiază progrese semnificative în privința schimbului

de informații, interoperabilității bazelor de date și coordonării operațiunilor comune, precum și a consolidării mecanismelor de protecție a drepturilor fundamentale. Cu toate acestea, persistă provocări majore legate de integrarea structurilor naționale, supravegherea democratică, protecția datelor cu caracter personal și adaptarea la dinamica noilor tipuri de criminalitate. Studiile de specialitate subliniază caracterul indispensabil al cooperării internaționale și al armonizării legislative pentru a contracara eficient fenomenul criminalității organizate, în contextul globalizării și al sofisticării mijloacelor infracționale.

Scopul cercetării constă în analiza aprofundată a cadrului normativ, instituțional și funcțional al Europol, în vederea evaluării eficienței acestuia în mecanismele de cooperare polițienească la nivelul Uniunii Europene. Obiectivele principale vizează: examinarea temeiurilor juridice care guvernează activitatea agenției; identificarea modalităților de colaborare cu autoritățile naționale; evaluarea instrumentelor legislative și a mecanismelor de control; și formularea unor propuneri de optimizare a cadrului juridic și operațional. Prin această analiză, cercetarea își propune să evidențieze contribuția Europol la consolidarea Spațiului european de libertate, securitate și justiție, în condițiile respectării principiilor statului de drept și a protecției efective a drepturilor fundamentale.

Materiale utilizate și metode aplicate. Pentru elaborarea acestui studiu au fost utilizate diverse materiale legislative, doctrinare și documente oficiale referitoare la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol). Principalele surse consultate au inclus tratatele fondatoare ale Uniunii Europene, precum Tratatul de la Maastricht, Tratatul de la Amsterdam și Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE), dar și acte juridice secundare relevante, cum ar fi Regulamentul (UE) 2016/794 privind Europol, Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, rapoarte oficiale ale instituțiilor europene și studii academice.

În cadrul cercetării au fost aplicate mai multe metode științifice, pentru a asigura o abordare complexă și riguroasă a temei. *Metoda documentară* a stat la baza identificării, selectării și analizei surselor primare și secundare, permițând înțelegerea evoluției cadrului juridic și instituțional al Europolului. *Metoda analitică* a fost utilizată pentru a examina structura internă a agenției, competențele și atribuțiile sale, relațiile de cooperare cu unitățile naționale și ofițerii de legătură, precum și mecanismele de control și supraveghere. *Metoda istorică* a permis înțelegerea etapelor de dezvoltare a Europolului, de la primele inițiative de cooperare polițienească în cadrul Uniunii Europene până la constituirea unei agenții cu personalitate juridică și atribuții operaționale extinse. Metoda comparativă a fost aplicată pentru a analiza diferențele dintre vechiul cadru juridic stabilit prin Convenția Europol și noul cadru

instituit prin regulamentul actual, evidențiind progresele realizate în domeniul cooperării polițienești europene. De asemenea, a fost utilizată *metoda sistemică*, care a permis încadrarea activității Europolului în sistemul mai larg al Spațiului de libertate, securitate și justiție (SLSJ), evidențiind interdependențele cu alte instituții și mecanisme europene. *Metoda logică* a contribuit la organizarea și structurarea concluziilor, urmărind coerența și conexiunea dintre obiectivele, mijloacele și rezultatele acțiunii Europolului. În final, *metoda inductivă* a permis formularea unor concluzii generale privind eficiența și importanța Europolului în combaterea criminalității organizate, pornind de la analiza unor exemple concrete de cooperare polițienească transfrontalieră.

Rezultatele obținute în baza analizelor științifice efectuate. Inițiativa creării unui Oficiu European de Poliție a fost formulată pentru prima dată în cadrul reuniunii Consiliului European desfășurate la Luxemburg, la 28–29 iunie 1991. Propunerea viza instituirea unei structuri specializate care să asigure un cadru organizatoric și juridic adecvat pentru dezvoltarea cooperării între organele de poliție ale statelor membre ale Uniunii Europene, în scopul prevenirii și combaterii, la nivel internațional, a criminalității organizate, incluzând formele sale de manifestare cu impact major, precum terorismul și traficul ilicit de droguri. Fundamentul juridic al acestei cooperări a fost stabilit prin Convenția Europol, semnată în iulie 1995, document care, după parcurgerea procedurilor de ratificare de către toate statele membre, a intrat în vigoare la 1 octombrie 1998, marcând începutul oficial al funcționării agenției. [1, p. 17-18]

Consiliul Europei a elaborat și adoptat un Plan de acțiune cuprinzând treizeci de recomandări menite să consolideze eforturile de prevenire și combatere a criminalității organizate. Acest document strategic a constituit fundamentul Convenției Europene privind Europol, adoptată de Consiliul European în iunie 1995, la Cannes (Franța). După finalizarea procesului de ratificare de către toate statele membre ale Uniunii Europene, Convenția a intrat în vigoare la 1 octombrie 1998, iar activitatea operațională a Europol a debutat oficial la 1 iulie 1999. Din punct de vedere juridic, crearea Europol își are temeiul în Tratatul de la Maastricht privind Uniunea Europeană, semnat la 7 februarie 1992, al cărui articol 29 consacra obiectivul prevenirii criminalității – atât a celei organizate, cât și a altor forme – și prevedea dezvoltarea unei cooperări strânse între statele membre în domeniul afacerilor interne și al justiției. În acest context, fiecare stat membru al UE a instituit birouri specializate de poliție pentru coordonarea acțiunilor în materie de combatere a traficului ilicit de droguri, cu participarea experților naționali. În primii ani de funcționare, activitatea Europol s-a desfășurat într-un cadru relativ flexibil, determinat de absența unei baze juridice complet consolidate. [3, p. 216]

Tratatul de la Amsterdam atribuie Europol un set distinct de competențe operaționale și de sprijin, vizând consolidarea capacității Uniunii Europene de a combate criminalitatea organizată. Printre aceste atribuții se numără coordonarea și implementarea investigațiilor specifice desfășurate de autoritățile competente ale statelor membre, dezvoltarea expertizei specializate necesare sprijinirii anchetelor naționale în domeniul criminalității organizate, precum și facilitarea stabilirii și menținerii contactelor operative cu procurorii și anchetatorii specializați în combaterea acestui fenomen. Aceste dispoziții reflectă orientarea Tratatului către o cooperare polițienească aprofundată, bazată pe schimbul de informații, expertiză și bune practici între statele membre. [4, p. 18]

Baza juridică a Europol reflectă principiul unității europene, activitatea agenției fiind guvernată de dreptul Uniunii Europene, în special de articolul 88 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE) [5], cuprins în Titlul V – „Spațiul de libertate, securitate și justiție” [2]. În conformitate cu acest cadru normativ, Europol își desfășoară activitatea în limitele ordinii juridice a Uniunii și este supus unui mecanism de control democratic exercitat de Parlamentul European și de Consiliul Uniunii Europene. În calitate de agenție a Uniunii, Europol nu funcționează ca un organism independent și nici ca o simplă rețea de poliții naționale, ci operează pe baza normelor și valorilor fundamentale ale UE, între care respectarea drepturilor fundamentale și a statului de drept ocupă un loc central.

Printre principalele instrumente juridice europene care reglementează activitatea Europol se numără Regulamentul (UE) 2016/794 [6], care stabilește structura organizatorică, competențele și procedurile de funcționare ale agenției, precum și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, ce impune respectarea drepturilor omului în toate acțiunile desfășurate. Cooperarea polițienească și judiciară în care Europol este implicat se sprijină, de asemenea, pe alte acte legislative relevante, precum Decizia Prüm și Regulamentul Eurojust.

Prin integrarea sa în cadrul juridic european, Europol facilitează aplicarea eficientă a legislației penale a Uniunii, asigurând schimbul operativ de date între autoritățile naționale, coordonarea investigațiilor transfrontaliere și sprijinirea urmăririi penale a unor infracțiuni grave precum traficul de persoane, terorismul și spălarea banilor. Activitatea agenției este supusă unui control juridic și administrativ riguros, exercitat de Parlamentul European, Curtea de Conturi a Uniunii Europene și Oficiul European pentru Protecția Datelor (EDPS). Prin acest mecanism complex, Europol contribuie la consolidarea coeziunii juridice și operaționale a Uniunii Europene în fața criminalității transnaționale și sprijină armonizarea legislațiilor penale ale statelor membre.

Scopul fundamental al creării noii Organizații a fost orientat către prevenirea și combaterea unei game largi de infracțiuni grave care afectează securitatea publică

și ordinea de drept în spațiul european. În acest sens, o atenție prioritară este acordată infracțiunilor îndreptate împotriva vieții, sănătății și libertății persoanei, cum ar fi traficul ilicit de droguri și substanțe psihotrope, migrația ilegală, răpirea de persoane, traficul de ființe umane, restrângerea ilegală a libertății, luarea de ostatici, comiterea de acte teroriste, omorul, vătămările corporale grave, traficul ilegal de organe și țesuturi umane, precum și manifestările de rasism și xenofobie. Totodată, acțiunea Organizației vizează combaterea infracțiunilor împotriva proprietății și a bunului public, incluzând jaful organizat, spălarea banilor proveniți din activități ilicite, traficul ilegal de valori culturale – inclusiv antichități și opere de artă –, frauda și înșelăciunea, șantajul și extorcarea, falsificarea monedei și a valorilor mobiliare, criminalitatea informatică, corupția și falsificarea documentelor administrative.

O altă dimensiune esențială a mandatului instituțional o reprezintă combaterea infracțiunilor care prejudiciază mediul înconjurător și a formelor conexe de trafic ilegal, cum ar fi infracțiunile ecologice, traficul de specii de plante și animale pe cale de dispariție, traficul de substanțe hormonale, comerțul ilicit cu substanțe nucleare și radioactive, precum și traficul de autovehicule furate. În plus, în sfera de competență a Europol intră și alte tipuri de infracțiuni penale stabilite prin mandatul său juridic.

În exercitarea atribuțiilor sale, Organizația urmărește îndeplinirea unor sarcini complexe, printre care se numără corelarea și analiza informațiilor obținute prin schimb internațional de date, menținerea unui sistem informatizat centralizat al datelor colectate și oferirea de suport unităților naționale de poliție în desfășurarea investigațiilor. De asemenea, Europol generalizează și diseminează practicile investigative eficiente, solicită expertiza specialiștilor în materie de tactici și metode de investigare a anumitor tipuri de infracțiuni, contribuie la prevenirea criminalității și furnizează informațiile necesare pentru o utilizare rațională a resurselor operative la nivel național.

Activitatea sa include, totodată, elaborarea de rapoarte comprehensive privind funcționarea și rezultatele organizației, organizarea de consultări multilaterale și desfășurarea de cercetări în domenii precum formarea profesională a personalului polițienesc, utilizarea metodelor tehnice și operative în anchete, precum și îmbunătățirea organizării și dotării organelor de aplicare a legii. Astfel, Europol se constituie într-un actor esențial al arhitecturii de securitate a Uniunii Europene, contribuind la protejarea cetățenilor și la menținerea statului de drept într-un mediu de securitate tot mai complex și interdependent.Pentru realizarea activității în cadrul Organizației, statele membre înființează sau desemnează o unitate națională specifică pentru implementarea sarcinilor menționate mai sus în cadrul Europolului. Această unitate națională servește ca un fel de intermediar între sediul central și structurile organelor de aplicare a legii din țara respectivă. Cheltuielile unităților naționale (cu

excepția cheltuielilor generale) pentru menținerea legăturii cu Europolul sunt suportate de statele membre. Europolul informează fără întârziere unitățile naționale despre orice informație ce privește statele lor membre și despre conexiunile stabilite între infracțiunile penale aflate în jurisdicția Europolului.

Unitățile naționale trebuie să: să prezinte din propria inițiativă Europolului informații și alte date necesare pentru îndeplinirea sarcinilor încredințate; să răspundă prompt la solicitările reciproce ale Europolului pentru furnizarea de date sau informații, precum și pentru organizarea de consultări; să completeze și să actualizeze permanent baza de date computerizată și să furnizeze alte informații; să examineze și să evalueze preliminar informațiile primite înainte de a le transmite organelor competente din stat pentru continuarea lucrărilor; să depună cereri pentru obținerea de informații, efectuarea unor analize specifice sau organizarea consultărilor, etc.

În același timp, unitățile naționale operează cu respectarea faptului că activitatea lor nu trebuie să prejudicieze interesele securității naționale (este interzisă transmiterea de informații din domeniul securității statului sau al activității speciale de informații).

Pentru reprezentarea intereselor lor, statele trimit din propriile fonduri ofițeri de legătură la Europol, care activează în cadrul Organizației, fiind ghidați de legislația națională a țărilor lor, Convenția Europol și instrucțiunile administrative. În plus, aceștia furnizează Europolului informații din partea unității naționale care a făcut cererea sau transmit informații din Europol către unitatea națională; colaborând cu funcționarii din sediul central, oferă consultanță și explicații necesare privind analiza informațiilor primite.

Numărul ofițerilor de legătură pentru fiecare stat este stabilit de Consiliul Administrativ, care are dreptul să majoreze sau să reducă independent efectivul acestora.

În cadrul Organizației este creat și funcționează un sistem informatizat de informații, în care statele membre, prin unitățile naționale și ofițerii de legătură, pot introduce date, conform legislației lor naționale. În plus, Europol poate introduce direct datele furnizate de state terțe și organizații terțe, care sunt accesibile unităților naționale, ofițerilor de legătură, directorului și adjuncților săi, precum și altor funcționari autorizați ai Europolului.

Sistemul informațional conține date despre persoanele condamnate, suspectate sau implicate în săvârșirea unor infracțiuni penale în statele membre, precum și despre potențialii infractori (adică persoanele pentru care, conform legislației naționale, există temeiuri serioase să se creadă că pot comite infracțiuni aflate în jurisdicția Europolului). De asemenea, sistemul poate fi utilizat pentru stocarea, modificarea sau folosirea informațiilor referitoare la data și locul comiterii infracțiunii; mijloacele care au fost sau pot fi folosite pentru săvârșirea infracțiunii; presupusa apartenență la

o organizație criminală și informații despre antecedente penale, dacă aceste date sunt legate de infracțiuni aflate în jurisdicția Europolului.

Responsabilitatea pentru extragerea datelor din sistemul informațional, introducerea și modificarea lor revine persoanei sau unității care a efectuat aceste acțiuni. În sistem rămâne informația care identifică utilizatorul. Doar cel care a introdus datele le poate modifica, corecta sau șterge [7, p. 25]. Dacă unitățile naționale doresc să facă schimb de informații între ele sau să transmită date organelor competente din cadrul statelor membre, această procedură este reglementată de legislația națională. În conformitate cu legislația națională, autoritățile naționale de supraveghere controlează activitatea unităților naționale, deoarece această activitate se referă la protecția datelor cu caracter personal.

Conform Convenției Europolului, în cadrul Organizației este instituit un Organ de Supraveghere Comun Independent, a cărui sarcină este controlul activității Europolului în scopul protejării drepturilor persoanei care pot fi afectate în timpul stocării, prelucrării și utilizării informațiilor deținute de Europol. În plus, Organul de Supraveghere Comun controlează admisibilitatea transferurilor de date ce provin de la Europol. [7, p. 26-27] Organele Europolului sunt: Consiliul Administrativ; Directorul; Controlorul financiar; Comitetul financiar. [7, p. 28]

În ciuda unor idei clar exprimate privind activitatea comună a organelor de poliție ale statelor membre ale UE, percepția Europolului ca o organizație europeană de poliție este eronată. Europol aparține așa-numitei a treia pilon a Uniunii Europene, adică domeniului cooperării interguvernamentale a statelor membre (și nu domeniului puterii executive a UE, adică organelor Comisiei Europene). [3, p. 216]

Având în vedere că organele naționale de urmărire penală, în îndeplinirea funcțiilor de combatere a criminalității organizate, au nevoie să obțină informații despre persoane suspecte, întreprinderi, bănci, bunuri, statutul lor juridic ș.a., care trebuie solicitate din alte țări europene, una dintre cele mai importante sarcini ale Europolului este acumularea și furnizarea acestor informații. Europol primește informațiile necesare din statele membre ale UE, din țări terțe și din organizații internaționale. Un aspect important al activității Europol este acela că aceste informații trebuie să provină doar din surse deschise. Funcționarii Europol au acces la sistemele informaționale naționale legate de urmărirea penală a persoanelor (organele de interne, vamă, servicii de frontieră, procuratură, organe de justiție și executare a pedepselor), precum și la diverse registre administrative. În plus, funcționarii Europol au posibilitatea de a efectua, la cerere, investigații și expertize în țările în care se află. Obținerea în regim non-stop a informațiilor în toate limbile Uniunii Europene (folosind limba de lucru – engleza) permite analiza și evaluarea lor necesară de către organele naționale de urmărire penală.

Datorită acestei activități, Europol furnizează legislatorilor, guvernelor și organelor de poliție date menite să fie folosite în cadrul măsurilor penal-politice și juridice pentru combaterea criminalității organizate. Datele analitice menționate au o importanță strategică în elaborarea politicii de combatere a criminalității organizate de către statele membre individuale. [3, p. 217]

Combaterea criminalității organizate presupune definirea și asigurarea implementării politicii de stat în domeniul combaterii criminalității organizate, asigurarea cadrului legislativ și normativ, desfășurarea activităților de aplicare a legii și juridice, prevenirea criminalității organizate, precum și activități de coordonare, control și supraveghere în domeniul combaterii criminalității organizate, asigurarea financiară, material-tehnică, informațională, științifico-metodologică și de altă natură a combaterii criminalității organizate. Fiecare componentă menționată a combaterii criminalității organizate este asigurată prin activitatea unor anumiți actori, ale căror atribuții sau competențe sunt stabilite în acte normative sau în cadrul societății civile. Este evident că acești actori acționează atât la nivel național, cât și internațional.

Cererea cetățenilor privind asigurarea protecției lor împotriva criminalității și violenței și stabilirea unui nivel adecvat de siguranță este adresată guvernului fiecărei țări din lume, motiv pentru care în fiecare dintre ele există legi care stabilesc răspunderea penală pentru fapte infracționale, precum și alte tipuri de răspundere juridică pentru diverse încălcări. În ceea ce privește criminalitatea ca fenomen, așa cum corect observă I.V. Pșenicnii, în ultimele decenii structura acesteia s-a modificat: criminalitatea individuală cedează locul celei de grup, criminalitatea de grup se transformă în criminalitate organizată, iar aceasta, trecând la nivel internațional, devine transnațională. Totodată, cercetătorii autohtoni subliniază că o combatere eficientă a criminalității organizate, ținând cont de globalizarea acesteia și de amploarea profiturilor obținute, este imposibilă fără acțiunea coordonată a comunității internaționale, armonizarea și unificarea sistemelor legislative ale diferitelor țări. [3, p. 214]

Concluzii. Europol reprezintă o componentă fundamentală în sistemul de securitate al Uniunii Europene, având un rol strategic în combaterea criminalității organizate transfrontaliere și a terorismului. Din punct de vedere juridic, instituția funcționează într-un cadru normativ complex, care trebuie să asigure atât eficiența operațiunilor sale, cât și respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor, în special în domeniul protecției datelor personale. Această dublă cerință impune o echilibrare atentă între necesitatea securității și garantarea legalității, aspect care subliniază importanța unei supravegheri riguroase și a mecanismelor clare de responsabilitate instituțională. Pentru ca Europol să își poată îndeplini în mod optim misiunea, este esențială consolidarea colaborării și coordonării între statele membre, printr-un

schimb de informații rapid, sigur și eficient. Acest lucru presupune nu doar dezvoltarea infrastructurilor tehnologice avansate, ci și crearea unui cadru procedural unitar care să faciliteze interoperabilitatea și să minimizeze barierele birocratice. În acest sens, alocarea de resurse financiare și umane adecvate reprezintă o condiție necesară pentru creșterea capacității Europol de a răspunde prompt la noile forme de criminalitate, care sunt în continuă evoluție și sofisticare.

Pe lângă aceste aspecte operaționale, este recomandabil ca instituția să beneficieze de un cadru legislativ flexibil și adaptabil, care să permită reacții rapide și eficiente în fața noilor provocări criminale, fără a afecta principiile fundamentale ale statului de drept. În mod special, trebuie acordată o atenție deosebită protecției datelor cu caracter personal și respectării vieții private, deoarece aceste drepturi reprezintă piloni esențiali ai democrației și statului de drept în Uniunea Europeană. Prin urmare, mecanismele de control și supraveghere trebuie să fie întărite pentru a preveni eventualele abuzuri și pentru a asigura transparența și responsabilitatea în activitatea Europol. Drept urmare, pentru a-și menține relevanța și eficacitatea pe termen lung, Europol trebuie să continue să evolueze prin îmbunătățirea cooperării interstatale, modernizarea tehnologică și ajustarea continuă a cadrului juridic, astfel încât să răspundă adecvat atât amenințărilor actuale, cât și celor emergente, respectând în același timp drepturile fundamentale și principiile democratice care stau la baza Uniunii Europene.

Referințe bibliografice

1. CARP, Simion; OSADCII, Cornel. Cooperarea poliţienească şi a altor organe de drept în domeniul contracarării criminalităţii transnaţionale prin prisma dreptului penal european. În: Cooperarea internaţională a organelor de drept în prevenirea şi combaterea criminalităţii transnaţionale: Materialele conferinţei ştiinţifico-practice internaţionale, 5–6 noiembrie 2009, Chişinău. Chişinău: Casa Editorial-Poligrafică „Bons Offices” SRL, 2009, pp. 16–23. ISBN 978-9975-935-19-7.
2. Uniunea Europeană. Tratatul asupra Uniunii Europene, Titlul VI: Cooperarea poliţienească şi judiciară în materie penală. [online]. Disponibil la: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A12012M%2FTXT (accesat la 05.05.25)
3. КОСТРИЦКИЙ, Игорь. Европол: новейшие тенденции в противодействии организованной преступности. În: Cooperarea internaţională a organelor de drept în prevenirea şi combaterea criminalităţii transnaţionale: Materialele conferinţei ştiinţifico-practice internaţionale, 5–6 noiembrie

2009, Chişinău. Chişinău: Casa Editorial-Poligrafică „Bons Offices” SRL, 2009, pp. 214–219.

4. FILIPESCU, Ion; FUEREA, Augustin. Drept instituţional comunitar european. Ediţia a 5-a. Bucureşti: Editura ACTAMI, 2000, p. 350.
5. Uniunea Europeană. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Articolul 88. [online]. Disponibil la: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FTXT. (accesat la 05.05. 25)
6. Uniunea Europeană. Regulamentul (UE) 2016/794 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 mai 2016 privind Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol). [online]. Disponibil la: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0794 (accesat la 05.05. 25)
7. ЕРМОЛОВИЧ Г.П., ЗАХАРЕНКО И.С. Европол как международная полицейская организация. În: Вестник Санкт-Петербургского университета МВД России. 2007. №1. С. 24–30.